

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr. 15 (1460) 1985 m. balandžio 19 d.

Melbourne

XXX METAI

Lietuvos Nepriklausomybės diena 1985 m.

JUNGTINIŲ AMERIKOS VALSTYBIŲ PREZIDENTO PROKLAMACIJA

Prieš 67 metus po I pasaulinio karo maža tauta pasiekė laisvę. Skelbdami Lietuvos Respubliką jos kūrėjai žengė 1918 m. Vasario 16 išreikšti savo šalies nepriklausomybę ir išpareigojimą valdžiai ant teisingumo, demokratijos ir individų teisių pagrindo. Po 22 metų Sovietų tironija pati užgulė Lietuvą ir lietuviams paneigė tautinio apsisprendimo teisę ir pagrindines žmogaus teises.

Tarp labiausiai Sovietų valdžios puolamų laisvių yra religijos laisvė. Tų puolimų aukos dažnai yra katalikų Bažnyčios veikėjai, kaip kunigas Alfonsas Svarinskas, kunigas Sigitas Tamkevičius ir vėliausiai kunigas Jonas - Kastytis Matulionis. Jų nusikaltimai: dvasiniais reikalais tarnavimas tikintiesiems.

Tačiau Lietuvos žmonės atsikoko ramiai pasiduoti. Šimtai tūkstančių žmonių rašo peticijas, reikalauja paleisti kunigus ir kitus pilietinių teisių vadus. Pogrindžio savilaida - "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika" su 64 laidomis ir "Aušra" su 41 laida, kurios pasiekia Vakarų, ir toliau informuoja pasaulį tebesitęsiančiais persekiojimais.

Amerikiečiai jungiasi ištverminu tikėjimu į žmonių teisę gyventi

laisvėje. Jungtinės Amerikos Valstybės atsisakė pripažinti prievartinę Lietuvos įjungimą į Sovietų Sąjungą. Mes privalome būti budrūs gindami šiuos idealus, kadangi mes žinome, kol laisvė yra kitiems paneigta, ir čia nėra tikro saugumo.

Mes atžymime Lietuvos Nepriklausomybės sukaktį su atnaujinta viltimi, kad laisvės palaima būtų atstatyta Lietuvai.

Jungtinių Amerikos Valstybių Kongreso Atstovų Rūmų 655 Rezoliucija nustatė 1985 m. Vasario 16 Lietuvos Nepriklausomybės Dieną, įgaliojo ir prašė Prezidentą išleisti šio įvykio proklamaciją.

SUŠAUDE UŽ STALINO NUSIKALTIMŲ IŠKĖLIMĄ

Po 32 m. slaptai Vakarų pasiekė svarbus istorinis dokumentas, kurį daugelis laikė jau dingusiu. Tai buvusio Vengrijos ministro pirm. Imre Nagy 1953 m. birželio mėn. Vengrijos komunistų partijos centro komiteto slaptame posėdyje pasakyta kalba, kurioje pirmą kartą komunistų valdomos valstybės vadovas iškėlė aikštėn Stalino nusikaltimus. Po šios kalbos Vengrijos kom. partijos centro komitetas 1953 m. priėmė svarbią rezoliuciją, kurioje buvo nustatomos kai kurios

Todėl dabar aš, Ronald REAGAN, Jungtinių Amerikos Valstybių Prezidentas, 1985 m. Vasario 16 d. skelbiu LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS DIENĄ. Aš kviečiu visus Jungtinių Amerikos Valstybių žmones švęsti šią dieną su atitinkamomis ceremonijomis ir iš naujo patvirtinti savo atsidavimą tiems idealams, kurie mus jungia ir įkvėpia kitus.

Tą liudijant aš savo ranka pasirašau šią proklamaciją Vasario 16-tąją mūsų Viešpaties 1985 metais ir Jungtinių Amerikos Valstybių Nepriklausomybės 229-tais metais.

Ronald Reagan

gairės komunistinei santvarkai Vengrijoje liberalizuoti. 2 m. prieš Nagys buvo nušalintas nuo pareigų, bet 1956 m. revoliucijai prasidėjus, jis vėl sugrįžo vadovauti Vengrijos vyriausybei. Sovietams revoliuciją numalšinusi, I. Nagys buvo suimtas ir sušaudytas. Jo istorinė kalba apie Stalino nusikaltimus niekad nebuvo viešai paskelbta, buvo manyta, kad komunistų partija kalbos tekstą sunaikinusi, bet pasirodė, kad tekstas buvo išlikęs kitaminčių rankose..

Jo Ekscelenciją Vyskupą Paulių Baltakį OFM Melbourne Tullamarine aerodrome kovo 26 d. sutinka: iš kairės Stasys Šiuškus, Zigmas Augaitis, Vincas Žemaitis, Eugenija Mackevičienė, Malvina Miliauskienė, Halina Stačkuvienė, Elvyra Šemetienė, Benediktas Butkus, Nina Žemaitienė, kun. Stasys Gaidelis SJ, Janina Sikorskienė, Zolė Pranckūnienė, J. E. Vyskupas, Birutė Tamošiūnienė, Joana Valaitienė, Aldona Vyšniauskienė, Jadvyga Petraitienė, Jonė Žitkevičienė, kun. Dr. Pr. Dauknyš.

Foto kun. Pranas Vasėris

— Amerikos Lietuvių Bendruomenės Kultūros Tarybos grožinės literatūros \$ 3.000 premija 1984 m. yra paskirta poetui Alfonsui Nykai Niliūnui už stambų poezijos rinkinį "Žiemos Teologija". Premijuotąjį eilėraščių rinkinį artimiausiu laiku atspausdins Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas. Premijos laureatas Nyka Niliūnas yra lietuvių visuomenei žinomas kaip filosofinės minties poetas, literatūros kritikas ir vertėjas.

— Okupacijos šventė. Liepos 14 d. Lietuvoje rengiama didžiulė Dainų šventė - paminėjimas 45 metų Lietuvos "išlaisvinimo" nuo nepriklausomybės. Krikščionių Demokratų sąjunga per savo biuletenį skelbia, kad išeivių dalyvavimas šioje šventėje yra išdavikiškas aktas. Juk iš tikrųjų tai pagerbiamas budelis, kuris atėmė Lietuvai nepriklausomybę, išžudė 300.000 lietuvių ir tebedindžioja savo sudraskusiais rusiškais čėbatais visa kas lietuviui yra šventa ir brangu. Kviečia visus išeivijos lietuvius susilaikyti nuo dalyvavimo šio žmogžudžio pagerbime. Laikykimės jau prieš kiek metų Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto paskelbtų direktyvų. Lankykimės savo gimines ir draugus dažnai. Remkime juos moraliai ir materialiai, bet atsisakykime bet kokio bendradarbiavimo su okupantu ar jam tarnaujantiems broliųžudžiams. Jei norime laisvos ir nepriklausomos Lietuvos, turime būti tvirti, sąmoningi, principiškai ir nesvyruojantys. Jei norime pagalbos ir pagarbos iš kitų, turime būti to verti!

— Čikagoje jubiliejinį kongresu rugpiūčio mėnesį bus atžymėta Ateitininkų organizacijos įsikūrimo 75 metų sukaktis. Kongresas užtruks keturias dienas, nuo rugpiūčio 31 iki rugsėjo 2 d. Bus apžvelgta organizacijos veikla, iškeliant jos svarbų įnašą į lietuvių tautos gyvenimą, bus gilinamasi į organizacijos uždavinius kovoje už lietuvių tautos laisvę ir išeivijos gyvenimą įvairiais referatais, paskaitomis, diskusijomis. Dr. Vytautas Vardys kalbės - Kenčiantis tauta ir mes. Dr. Skrupskelis - Krikščioniškosios ir marksistinės kultūros konfrontacija. Kun. Dr. Paškus — Viską atnaujinti Kristuje mums esant už Tėvynės ribų. Iškilmingose pamaldose Ateitininkų jubiliejaus kongreso proga dalyvaus Čikagos kardinolas Bernardin, kuris savo straipsniais užstoja ir gina persekiojamą Lietuvą.

— Brazilijos švietimo ministerija išleido lietuvių misionieriaus saleziečio kunigo Kazimiero Bėkštos parengtą elementorių Amazonės indėnų Tukanų tautelės kalba. Tai pats pirmasis leidinys Tukanų kalba. Kunigas Bėkšta jau daug metų gyvena būdamas misionierium tarp Tukanų Brazilijos Amazonėje, gerai pažįsta jų papročius, kultūrą ir yra išmokęs jų kalbą.

— Europos Lietuviškųjų Studijų Savaitė šiemet yra rengiama Italijoje prie Veronos miesto esančiame moderniam katalikų sielovados centre. Savaitė vyks rugpiūčio 11-18 dienomis ir bus 32-oji iš eilės. Paskaitininkais kviečiami įvairūs Lietuvos problemų ir liuanistinių klausimų žinovai, bus gvildenami politiniai, moksliniai ir religiniai klausimai, pajavairinta meninėmis programomis.

— Vakarų Vokietijos krikščionių demokratų atstovas Europos Parlamente Klaus Jaeger 30 Vakarų Europos parlamentarų vardu pateikė pareiškimą, kad Estija, Latvija ir Lietuva turi teisę būti nepriklausomos pagal daugelį Sovietų Sąjungos pasirašytų sutarčių ir reikalauja, kad šiom Pabaltijo tautom būtų sugrąžinta laisvė ir apsisprendimas. Pareiškimą pristatė Europos Tarybos ministerių komisijai, praneša ELTA.

Atnaujinama Lietuvių Enciklopedija

Paruoštas spaudai ir renkamas II papildymų tomas

Jau ne kartą šioje vietoje esame rašę, kad okup. Lietuvos pagrindis ir kultūrininkai, vertindami mūsų išsivijos darbus, didžiausiu jų laiko ne ką kitą, o tik Lietuvių Enciklopedijos 36 tomų paruošimą ir išleidimą. Šias pastangas jie vertina net aukščiau už išsivijos Lietuvos laisvinimo darbą, kurio sakosi jie "kaip ir neįjunta".

Kaip ten bebūtų, tai, kas nebuvo padaryta per nepriklausomos Lietuvos gyvenimo 22 metus, atlikta išsivijoje. Beje, bostoniškos LE išleidimas buvo netiesioginė paskata ir okup. Lietuvos kultūrininkams išgauti sovietinės administracijos sutikimą leisti lietuviškąsias enciklopedijas. 1966-1971 m. išleista tritomė "Mažoji lietuviškoji tarybinė enciklopedija", o 1976 — 1984 m. Vilniuje išleista 12 tomų "Lietuviškoji tarybinė enciklopedija". Bet nereikia daug aiškinti, kad šios abidvi enciklopedijos yra labai neobjektyvios, tendencingos ir be galo "sovietinės". Jose prikrauta daugybė žinių, tikrų ir netikrų faktų apie komunizmą ir jo veikėjus, bet nepaminėta visa eilė savo darbais labai vertų lietuvių kultūrininkų pačioje Lietuvoje, o lietuviai išsivijoje buvo stačiai ignoruoti: tik keletas jų kiekviename tome "prasiveržė" keliomis eilutėmis.

Tuo tarpu mūsų bostoniško LE yra pakankamai objektyvi. Ji savo tomuose atžymėjo visus lietuvių kultūrininkus, jų nediskriminuodama, besireiškiančius ir šiuo metu okup. Lietuvoje, pačius komunistus įskaitant.

Tačiau gyvenimas nestovi vietoje, keičiasi. Keičiasi mokslo žinios, kasmet atsiranda naujų mokslo darbuotojų; kiti, jau aprašyti LE, išeina iš šio pasaulio. Taigi ir LE anksčiau paskelbtos žinios ne visais atvejais yra pilnos bei tikslios. Už tat kultūringuose kraštuose, išleidus paskutinį enciklopedijos tomą, ji vėl pradeda leisti iš pradžios. Tačiau mes tokių galimybių neturime. Reikia naudotis mažesnėmis priemonėmis. Užtai, kai 1966 m. buvo leista 35 tomų LE, 1969 m. išleistas dar vienas papildomas tomas. Nuo šio įvykio praėjo jau 15 metų. LE gerokai paseno, nors savo vertės ir nenustoję. Taigi iškilo reikalas išleisti antrąjį papildomąjį tomą.

Deja, tokiam darbui nebuvo ruošti. Niekas neregistravo naujų įvykių, organizacinės bei kultūrinės veiklos, kultūrininkų atliktų

.....

BRONIUS KVIKLYS

Mūsų specialus bendradarbis

Čikagoje

.....

naujų darbų ir mirusiųjų datų. Nebuvo suregistruoti ir per 15 metų iškilę nauji mokslininkai ir kiti asmenys, verti atžymėjimo enciklopedijoje. Bet tebebuvo gyvi mūsų mokslininkai, tebėra gyvųjų tarpe ir senasis LE leidėjas Juozas Kapočius. Ir štai, po trejeto metų įtempto darbo, jau turime spaudai paruoštą plačios apimties LE II papildymų tomą, kuris bus 37 iš eilės.

Kas gi tie redaktoriai, atlikę tokį didelį darbą? II papildomąjį tomą redagavo du vyr. redaktoriai: istorikas Simas Sužiedėlis ("Encyclopedia Lituanica" vienas redaktorių) ir inž. dr. Jurgis Gimbutas, žinomas mokslininkas, daugelio architektūrinių studijų autorius. Ir vienas ir kitas paruošė spaudai maždaug po 40% LE medžiagos. Kiti du redaktoriai yra dr. St. Bačkaitis ir tautotylininkas Ant. Mažiulis. Kiekvienam iš jų teko paruošti maždaug po 10% naujojo tomo medžiagos. LE redakcija dar sukauptė apie 120 bendradarbių ir apie tiek pat talkininkų. Taigi kolektyvas netaip jau menkas. Visa medžiaga jau sutelkta, ištaisyta, baigiama rinkti "Draugo" spaustuvėje. Techniškoji LE redaktorė yra rašytoja Danutė Bindokienė.

Bet ką įdomaus, vertingo rasime naujajame LE tome? Ir ar verta - reikalinga juo domėtis, jį ir savo lentynas įrikiuoti? Tai klausimas, kuris labai rūpi ypač tiems, kurie savo namuose turi visus ligi šiol išleistus 36 LE tomus.

Neseniai Čikagoje lankėsi vienas iš dviejų LE vyr. redaktorių dr. Jurgis Gimbutas. Buvo gera proga su juo pasikalbėti, kai ką paklausti, pavartyti LE 37 tomo korektūras. Štai keletas apgraibomis surinktų informacijų. Pirmiausia LE apimtį nusako antraščių (aprašomų objektų) skaičius. Jis tikrai imponantiškas - 4682. Iš šio skaičiaus biografijoms tenka 2302, taigi 49%, įskaitant mirusius, dar nepaskelbtus. Tokių atžymų bus: Lietuvoje - 1071, išsivijoje - 1121, pasaulinių (nelietuvių) asmenų - 110. Iš išsivijos lietuvių biografijų 316 yra ne iš JAV, jų skaičiuje 100 iš Kanados. Iš Lietuvoje buvu-

sių atžymėti 260 pokario partizanai, 106 vėlesnieji rezistentai, kaliniai, tremtiniai. Apie 50% skelbiamų Lietuvos asmenų biografijų nėra atžymėta sovietinėse enciklopedijose. Mirusiųjų atžymėjimai taip atrodo: Lietuvoje - 241, išsivijoje - 406, nelietuviai - 785, taigi viso 1432.

Tai biografijos, kurioms skiriama pusė tomo. O kita knygos pusė skiriama įvairioms temoms, pirmoje eilėje pasikeitusioms Lietuvos geografinėms žinioms, vietovėms, kraštotyrai - 452, istorijai - 72, literatūrai, menui, periodikai - 40, organizacijoms, mokykloms, ūkinėms žinioms - 72, pagrindžio spaudai, polit. grupėms - 15. Taigi iš viso 651. Išsivijoje veikiančioms or-joms skirta 90, periodikai - 68, meno kolektyvams 27, taigi 185 temos. Nepamiršti ir tikslieji mokslai. Jiems paskirtos 62 temos. Pasaulinei geografijai ir or-joms - 28, kt. 24, taigi 114 temų. Iš viso teminių straipsnių bus apie 950. Kas liečia lietuvių, tiek parenkant temas, paruošiant biografijas, didžiausias dėmesys kreipiamas į kultūrininkus, rašytojus, poetus, dailininkus, architektus ir kitus kūrėjus, bet nepamirštami politikai, visuomenininkai ir kitų sričių darbuotojai.

Taupant vietą iliustracijų tebus apie 250. Nebus pakartotinai dedami atvaizdai tų asmenų, kurie jau kartą atspausdinti ankstesniuose LE tomuose. Tačiau naujai aprašomų šis skaičius 180. 70 iliustracijų bus teminės.

Iš čia mūsų surašytos informacijos galime susidaryti vaizdą, kad LE II papildomasis tomas nebus eilinė informacijos knygelė, bet labai rimtas, išsamus, savo mokslinėmis žiniomis bei biografijomis gausus veikalas. Jis labai vykusiai atnaujins ir atjaunins mūsų Lietuvių Enciklopediją, o taip pat suteiks galimybę sekti ne tik išsivijos, bet ir okup. Lietuvos kultūrinį, ekonominį gyvenimą, atliktus darbus ir darbuotojus.

Lietuviškoji išsivija pagrįstai didžiuojasi jos paruošta ir išleista Lietuvių Enciklopedija. Kelių tūkstančių lietuvių butus visuose pasaulio kraštuose (išskyrus pačią Lietuvą), puošia šis puikus serijinis leidinys. Ir ne tik tai puošia, bet yra daugelio lietuvių plačiai skaitomas, naudojamas. Tačiau, jei prie išleistų 36 tomų nebus pridėtas mūsų aprašomas 37 tomas, turima LE būtų lyg be galvos. Taigi reikia negailėti lėšų jam išleisti. Gal čia ir mūsų veiksniai, šiaip jau vengią remti lietuvių išsivijos kultūrinį veikalų leidimą, galėtų "pravėdinti" savo čekių knygytes? O visi, turintieji pilną LE 36 tomų rinkinį, turėtų parašyti LE leidėjui laiškelį, pranešdami, kad jiems būtų atsiųstas naujasis tomas, kai tik bus išleistas. Štai ir adresas: Juozas Kapočius, PO Box 95, So. Boston, MA 02127, USA.

Printed by "Tėviškės Aidai" 18 Henry St., Kensington Vic. 3031. Published by Mr. Vincas Žemaitis, the President of the Lithuanian Catholic Federal Committee, 17 McMillan St. Clayton, Vic. 3169.

Įvykiai

● **Palmių sekmadienio Taikos demonstracijų žygis** buvo niekas kitas kaip tik Maskvos spektaklis Sydnejuje, - rašo Antanas Kramilius "The Australian" dienraštyje balandžio 10 d. laidoje.

● **Canberra.** Praėjusių metų gruodžio mėnesį buvo pasirašyta nauja kultūrinio bendradarbiavimo sutartis su Sovietų Sąjunga, kad ji čia laisvai galėtų atvežti savo žymiuosius menininkus ir Maskvai surinktų labai reikalingų dolerių. Australijos studentai galės studijuoti Maskvos ir Leningrado universitetuose, jų išlaikymą apmokės Australijos valdžia, bus pasikeičiami mokytojai, teatrai, circai, baletai, orkestrai, muzikai ir taip be galo. Atvažiuojančių iš Rusijos menininkų išlaikymu čia pasirūpins vietinės prosovietinės draugijos, - praneša "News Weekly" IV. 3.

● **Melbournas.** Viktorijos parlamentas išleido įstatymą draudžiantį restoranuose rūkyti ten, kur servuojamas ir gaminamas maistas. Jei restoranai nori leisti savo lankytojams rūkyti prie maisto, tai turės jiems skirti tam specialią vietą. Sveikatos ministeris Mr. White tiria ar tas įstatymas yra praktiškai įgyvendinamas ar turės ir prievartos galią.

● **Viktorijos Darbo partijos** valdžia siūlo viešajam darbavijų sektoriui savo tarnautojus savanoriškai paleisti į pensiją sulaukus 55 metus amžiaus, kad jų vietą galėtų užimti jaunimas. Privalomas iš darbo atleidimas yra 65 m. amžiaus, o savanoriškas pasitraukimas sulaukus 60 metų. Viktorijoje yra apie 15.000 valdžios ir 300.000 viešųjų tarnautojų dabar tarp 55 ir 60 metų amžiaus, jei visi savanoriškai išeitų į pensiją, jaunimas galėtų užimti jų vietas.

● **Brisbane.** Be darbo nėra algų. Dėl Queenslando valdžios išleistų nuostatų suvaržant streikus, kurie paraližuoja valstijos ekonomiką, Australijos unijų taryba paskelbė 24 valandų Queenslando blokadą balandžio 18 d., kad tą dieną niekas nebūtų į Queenslandą įvežta. Tačiau premjeras Sir Bjelke Petersen sako, jei unijos blokada pasisektų, būtų Darbo partijos vyriausybės žlugimo ženklas, kad Australiją valdo ne vyriausybė, o komunistų vadovaujamos unijos. Premjeras Sir B. Petersen kviečia Queenslando kompanijas patraukti unijas į teismą, kad padengtų padarytus nuostolius.

● **Melbournas.** Darbo partijos buvę parlamentarai, kurie valstijos rinkimuose nebuvo perrinkti, jiems premjeras Mr. Cain suteikė gerai apmokamas tarnybas. Opozicijos lyderis Mr. Kennett kaltina Darbo partijos valdžią už tarnybas "for the boys".

● **Florida.** Amerika balandžio 12 dieną paleido jau ketvirtą kartą erdvėlaivį į orbitą aplink žemę su septyniais įgulos nariais, jų tarpe ir viena Amerikos senatorių, kaip keleivį.

● **Roma.** Tarptautinės mitybos ir žemės ūkio - FAO - organizacijos pirmininkas Romoje šiandieną pranešė, kad Europos Ekonominės Bendruomenės kraštai nuo sausras nukentėjusiai badaujančiai Etiopijai nutarė pasiųsti 200.000 tonų grūdų pasėliams. Ši 16 milijonų USA dolerių vertės siunta yra manoma atgaivins nualintą krašto žemės ūkį. FAO organizacija padės ir kitiems nuo sausras nukentėjusiems Afrikos kraštams. Pagal naująjį projektą 20-čiai Afrikos kraštų paskirta apie 100 milijonų dolerių vertės parama.

T Ė V I Š K Ė S A I D A I

18 Henry St. Kensington Vic. 3031. Tel. 376 7355

LEIDZIA AUSTRALIJOŠ LIET. KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius kun. Dr. P. Dauknys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$ 25. Kituose kraštuose \$ 30. Atskiras numeris 50 centų. Skelbimai už skilties vieną cm \$ 1. Nuolatiniais skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

TĖVIŠKĖS AIDAI

LIETUVA ANT KRYŽIAUS

Vatikano radijas plačiai perdavė pasauliui žinių apie Pasaulinį Jaunimo Kongresą Romoje, kurį prieš Velykas sušaukė Popiežius Jonas Paulius II. Dalyvavo virš 300.000 jaunimo iš daugiau negu 100 kraštų ir lietuvių jaunimo būrelis, sugebėjęs užmegsti ryšius su Kongreso jaunimu. Jau vien tik pirmąją dieną lietuvių jaunimas išdalino virš 10.000 lapelių apie Lietuvą.

Romos gatvėse ir aikštėse buvo iškabinti dideli, įspūdingi plakatai, kurie vaizdavo Lietuvą prikaltą ant kryžiaus Europos žemėlapyje. Kryžiaus centre Lietuva atžymėta kraujo spalva. Plakatai skelbė: "Priespaudos speigo sukaustyti Lietuvos katalikai sveikina Pasaulinį Jaunimo Kongresą". Prie šv. Jono bazilikos didžiulėje aikštėje 4 jaunuoliai laikė iškėlę 10 metrų transparentą: "Priespauda kenčiančios Lietuvos katalikiškasis jaunimas su Popiežium!" Tai pamatė šv. Tėvas ir, sveikindamas visus Kongreso dalyvius, tarė lietuviškai: "NUOSIRDŽIAI SVEIKINU LIETUVOS JAUNIMĄ!"

Išdalinti lapeliai italų ir anglų kalba buvo klausimų forma: ką žinote apie Lietuvą? Ar žinote, kad Lietuvoje draudžiamas religinis auklėjimas, religinė literatūra? Ar žinote, kad Tikinčiųjų Teisėms Ginti Katalikų Komiteto nariai suimti, kalėjime ir Lietuvos Helsinkio susitarimui vykdyti komiteto nariai? Ar žinote, kad Lietuva ir jos jaunimas izoliuotas nuo Vakarų pasaulio? Seka vardai lietuvių sąžinės kalinių Rusijos katorgoje. Lapelių aplanke Sibiro lietuvių malda: "Dieve, praradome brančiausią turtą - laisvę. Meldžiame Tave, sugrąžink mums laisvę ir išmokyk mus ją vertinti, mylėti, apginti".

Popiežius jaunimą kvietė susitelkti prie Tarptautinių Jaunimo Metų pagrindinės temos: dalyvavimas, pažanga, taika. — Esame kviečiami dalyvauti savo tautinėje bendruomenėje su kuria mus jungia kalba, istorija, kultūra, tradicijos, papročiai, religija, tikėjimas, būti su kitais. Dalyvavimo pirmoji ir pati svarbiausioji mokykla yra šeima, rūpintis sveiku ir doru šeimos kūrimu. Dalyvavimas šv. Mišiose yra svarbiausia bažnytinio gyvenimo apraška. Mišios yra Jėzaus Kristaus auka ir puota duonos ir vyno pavidalais, Kristus tam pa mūsų dvasios maistu. Popiežius kvietė visus apaštalauti, skleisti Evangelijos šviesą savo aplinkoje. Kiekvienas krikščionis yra pašauktas būti pasaulio druska, visu savo gyvenimu liudyti Kristų pasaulyje. Štai ką reiškia mums krikščionims dalyvavimas meilės bendravime.

Šiame Tarptautiniame katalikiško jaunimo forume mūsų lietuvių jaunimo būrelis gerai atliko pareigą pavergtai Tėvynei Lietuvai. Jos vardas, persekiojimai ir laisvės troškimas suskambo šimtą tūkstančių jaunimo mintyse ir širdyse, pasiekęs ir patį Popiežių! PD

Lietuvių Vyskupo pareiškimas

Lietuviams katalikams išeivijoje vyskupo Pauliaus A. Baltakio OFM pareiškimas Australijos lietuvių sielovados reikalu

Aplankęs visas Australijos lietuvių bendruomenes ir asmeniškai susipažinęs su katalikų sielovada, džiaugiuosi, kad beveik visus tikinčiuosius aptarnauja lietuviai kunigai: Sydney, Canberra, Newcastle ir Wollongong - prel. P. Butkus ir kun. P. Mortūzas; Melbourne, Geelong, Mornington, Sale, Latrobe Valley ir Hobart - kun. Pr. Vaseris ir kun. Dr. Pr. Daukyns; Adelaide - Tėvai Marijonai: kun. J. Petraitis ir kun. A. Spurgis; Brisbane - kun. Dr. P. Bačinskas.

Pertho lietuviams katalikus ilgus metus aptarnavo kun. Laurynas Kemešis, paskui lietuviškai pramokęs kroatas kun. T. Tomich, jam gi susirgus nepagydoma vėžio liga, - liko be dvasios vadovo. Kun. Dr. A. Savickui sutikus (jis šiuo metu dirba australų parapijoje Adelaidėje) ir Adelaidės bei Pertho arkivyskupijom pritarus, kun. Dr. A. Savickas ir išimamas iš australų pastoracijos ir jam yra pavedama Pertho lietuvių katalikų sielovada. Paskyrimas galioja dviem metams. Kun. Dr. A. Savickas yra oficialiai užregistruojamas Australijos Fede-

raliniame Katalikų Imigracijos Komitete kaip lietuvių katalikų kapelionas.

Nuoširdi padėka visiems lietuviams kunigams už jų apaštališką

uolumą ir linkiu, glaudžiai bendradarbiaujant su Lietuvių Bendruomene bei visom lietuviškom organizacijom, ir toliau su tokiu pat pasišventimu rūpintis lietuvių sielovada.

† Paulius A. Baltakis, OFM

Vyskupas lietuviams katalikams išeivijoje

VYSKUPO PAULIAUS A. BALTAKIO OFM PADĖKA

Sios 7 savaitės praleistos Jūsų tarpe, mieli Naujosios Zelandijos ir Australijos lietuviai, suteikė progą ne tik asmeniškai susipažinti su Jūsų gyvenimu, bet ir praplėte mano akylumą bei praturtino pastoracinę patirtį.

Jūsų puikus susiorganizavimas, sugebėjimas prieti prie aukštųjų Aust. valdžios ir bažnytinės vadovybės atstovų bei australų sudominti mas Lietuvos reikalais, man padarė be galo didelį įspūdį, o jūsų lietuviškas nuoširdumas, parodyta pagarba ir prielankumas, padėjo pamiršti kituose kraštuose nebaigtus darbus ir pasijusti vienu iš Jūsų.

Nuoširdus ačiū broliams kunigams, Australijos Lietuvių bendruomenei ir visoms organizacijoms už viešus ir privačius priėmimus, sveikinimus bei dovanas, o visiems tikintiesiems už tokį gausų dalyvavimą gavėnios rekolekcijose.

Tikėdamas vėl surasti progą Jus aplankyti, lieku su malda, dėkingumu ir gilia pagarba.

Nuoširdžiai Jūsų Kristuje,

†Vysk. Paulius A. Baltakis OFM
lietuviams katalikams išeivijoje

KUNIGO PRANO VASERIO JUBILIEJUS

Kunigystės 45 metai, amžiaus 70 metų,
35 metai kaip tarnauja Melbourne
Lietuvių parapijai atvykęs 1950. III. 4.

IŠKILMINGA JUBILIEJINĖ VAKARIENĖ

Melbourno Lietuvių Namuose gegužės 25 d.
šeštadienio vakare 7 val.

Pakvietimai po \$ 15, įsigyti pas Parengimų vadovą
Juožą Keblį sekmadieniais prie bažnyčios iki gegužės 19 d.

Kviečiame visus į mūsų Klebono Jubiliejų!

ALK Federacijos Valdyba ir Parapijos Taryba

Jaunimo Sąjunga sutinka J. E. vyskupą Paulių Baltakį OFM pokalbiui Melbourne Lietuvių Namuose 1985. III. 27. Sėdi iš kairės Andrius Vaitiekūnas, Faustas Sadauskas, Jonas Mašanauskas, Rožė Makarevičiūtė, J. E. vyskupas P. Baltakis, Henrikos Antanaitis, Birutė Prašmutaitė. Stovi iš kairės Bronius Zumeris, Ona Zumerienė, Linas Šeikis, Algis Karazija, Rasa Baltutytė, Zita Prašmutaitė, Vida Žemaitytė, Linas Baltutis, Marius Baltutis, Birutė Kymantienė, Gerutis Kymantas, Rimas Skeivys.

Apie 150 km į pietų rytus nuo Kantonu, ten kur šiandien yra pasuktinė turtinga britų kolonija Hong Kong, prieš 150 metų buvo jūros piratų lizdas, iš kur plėšikai užpuldavo prekybos laivus ir žudydavo keleivius.

1841 m. Opiumo karo su Kinija metu anglai čia įkūrė savo laivyno bazę apsaugoti prekybos laivus. Laivyno tvirtovei ir miestui didėjant, Hong Kongo ir Cowloon pusiasalyje pasidarė didelis geriamo vandens trūkumas, todėl 1898 m. britai išsinuomavo 99 metams gabalą Kinijos teritorijos, maždaug apie 930 kv. km. Šita naujai gauta teritorija buvo vadinama Naujoji teritorija. Iš viso Hong Kongo koloniją sudarė 1020 kv. km. Sostinė Victoria su geriausiu pasaulyje natūraliu uostu turinčiu apie 8 km krantinių. Gyventojų kolonijoje yra 5.287.800, kurių virš milijono yra pabėgėliai iš komunistinės Kinijos.

Hong Kong britų valdžioje labai praturtėjo dėl prekybos su Kinija, Japonija, Filipinais, Indonezija, Amerika ir Australija. Išsivystė stipri pramonė ir jų gaminius yra lengva atskirti, nes ant pagamintų produktų rašoma "British Made". Anglijoje gaminti produktai turi užrašą "Made in England". 1941 m. Hong Kongą buvo užėmę japonai, bet pralaimėję karą grąžino Anglijai.

Turtingieji pataikavo komunistam

Nors Hong Kongo kolonijoje pusę gyventojų sudaro pabėgėliai nuo raudonojo teroro, tačiau baltieji biznierių ir turtingieji kiniečiai pataikavo Pekino diktatoriams, nes čia ėjo gera prekyba su Kinija ir pelnas nustelbė principus. Visi penki didžiausieji bankai buvo komunistų kontrolėje ir virš jų rūmų plevėsavo ne britų, bet komunistinės Kinijos vėliavos. Keturi pagrindiniai dienraščiai buvo atvirai komunistinės linijos ir plovė žmonėms smegenis apie saulėtą gyvenimą ir socialistinę pažangą.

Britai darė viską, kad tik nepa-

HONG KONG IŠDAVIMAS

Rašo Alb. Pocius

gadintų savo prekybos. Laisvosios Kinijos Taivane vyriausybė nieko negalėjo padėti Hong Kongo kiniečiams, nes britų valdžia neleido Taivanui atidaryti savo konsulato ir neįsileido jokių iš ten delegacijų, nes Pekino diktatoriai gali užpykti ir tas pagadintų gerą prekybą.

Neteisėtos derybos

Pagal Hong Kongo nuomos sutartį 1997 m. britai turės pasitraukti ir viską grąžinti Kinijai. Nors iki pasitraukimo dar yra 13 metų, tačiau britai norėdami užsitikrinti ateičiai pelningą prekybą, jau dabar pasirašė su komunistine Kinija sutartį dėl Hong Kongo perleidimo.

Pekino komunistinė vyriausybė pagal demokratinės santvarkos dėsnius yra diktatūrinė ir neteisėta, nes komunistams su Rusijos pagalba užėmus Kiniją, ten nebuvo jokių laisvų valdžios rinkimų.

Tikroji teisėta Kinijos valdžia yra Taivane visų gyventojų laisvai išrinkta ir kalbanti visos Kinijos vardu. Demokratiniam kraštui kaip Anglija netinka vesti derybas su diktatoriais, kurie paėmė valdžią nužudė 30 milijonų ūkininkų ir valdžios tarnautojų.

Hong Kongo nuomavimo sutarties originalą taip pat turi Taivane esanti laisvosios Kinijos vyriausybė, todėl visi susitarimai su Pekino diktatūrine junta yra pagal tarptautinę teisę visiškai neteisėti, kaip lygiai buvo neteisėtas Hitlerio su Stalinu susitarimas pasidalyti Lenkijos ir Pabaltijo kraštų žemėmis.

Pamiršta dekolonizacija

Per Jungtinių Tautų pasėdžius Rusija su Kinija visada šaukia, kad visos kolonijos turi būti dekolonizuotos, bet kodėl Hong Kongo kolonijai nebuvo pritaikytas dekolonizacijos procesas ir nebuvo leista patiems gyventojams pasisakyti kokios valdžios jie nori. Jeigu mažoms Pacifiko vandenyno

saloms suteikiama nepriklausomybė, tai kodėl Hong Kongo kolonijai nebuvo suteikta nepriklausomybė?

1984 m. rugsėjo 26 d. Anglijos užsienio reikalų ministeris Sir Geoffrey Howe Pekino mieste pasirašė gėdingą susitarimą dėl Hong Kongo grąžinimo komunistinei Kinijai, visai neatsiklausus kolonijos gyventojų valios. Pagal sutartį komunistai gauna turtingą koloniją, o Anglija - vaikišką pažadą, kad prekyba vyks nekludomai dar 50 metų.

Politrūkų antplūdis

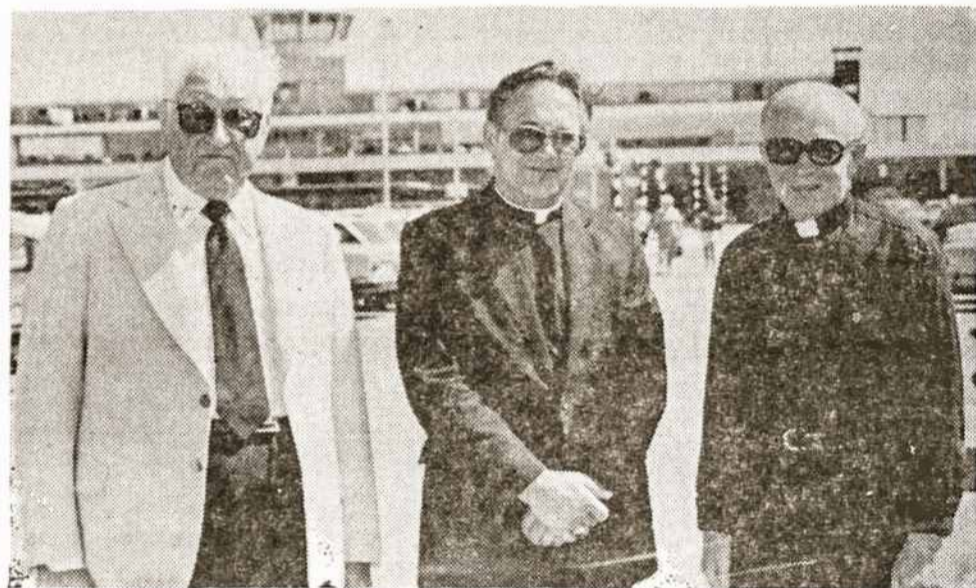
Pagal Hong Kongo perdavimo sutartį Kinija pasižadėjo 50 m. nekeisti ekonominės santvarkos gautame krašte ir britai turės pirmąsias prekybos pirmenybes. Už tų pirmenybių suteikimą Kinija jau dabar turi teisę atsiųsti 20.000 politrūkų kadru praveisti kolonijos valdžios pasikeitimą. Jie sudarys partijos celes visose įmonėse ir įstaigose. Jie taip pat turės progos jau dabar suregistruoti visus pabėgėlius ir pasirūpinti jų priversti-

nu grąžinimu namo.

Kad komunistinė Kinija paliks Hong Kongo kolonijoje dar 50 m. kapitalistinę santvarką yra pasakos vaikams. Komunistai Rusijoje ir Kinijoje su kapitalistais sudarytus susitarimus sulaužo dar rašalui nenudžiūvus nuo sutarties popieriaus. Rusija su Lietuva turėjo pasirašiusi 28 sutartis ir visas jas sulaužė. Kinija pasirašė bent kelias sutartis su Tibetu ir jas visas sulaužė.

Neseniai į Taivano žvalgybos rankas pateko slaptas komunistinės Kinijos valdžios aplinkraštis jų raudonosios armijos karininkams ir į Hong Kongą sunčiamiems politrukams, kad tik liaudies priešai gali galvoti jog mes savo pamosėje paliksime kapitalistinę santvarką ir leisime dar 50 m. nuodyti masių galvojimą.

1984 m. gruodžio 5 d. Anglijos parlamentas vienbalsiai patvirtino šitą susitarimą ir neatsirado nei vieno atstovo, kuris turėtų drąsos pasakyti tiesos žodį ir užstoti į vergiją perleidžiamų žmonių teises. Kaip britams yra nesvarbus ne savo žmonių likimas parodė, kad susitarimo patvirtinimo posėdyje nedalyvavo tik pusė parlamento atstovų.

Vysk. P. Baltakis su kun. A. Spurgiu, MIC ir kun. J. Petraičiu, MIC, Adelaidėje.

Nuotrauka A. Budrio

LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKA NR. 65. 1985 M. SAUSIO 6 D.

500 metų jubiliejus jau čia pat, bet ...

(Tęsinys)

Apie stebuklus detalčiau galima sužinoti iš XVII a. raštų biografijų. Tai daugiausia stebuklingi išgijimai - vaikų, moterų, vyrų bei to paties vienuolyno brolių. Stebuklų aprašymai liūdi, kad maldininkai atvykdavo prie Mykolo karsto iš tolimų kraštų - pasveikimas keturių karių, sužeistų prie Maskvos 1614 m., atgaivinimas skenduolio, išbuvusio tris dienas Dunojaus vandenyse prie Budapešto. To meto rašytiniai šaltiniai mums padeda įsitikinti, kaip plačiai buvo pasklidęs garsas apie M. Giedraitį ir koks stiprus buvo palaimintojo garbinimas. Šaltiniai byloja, kad Mykolas turėjęs vizijas, pasižymėjęs pranašavimo dovana, gydydavęs ligonius malda.

Lietuvoje palaimintojo garsą skleidė du broliai vaivada Martynas Giedraitis (prieš 1621 m.) ir žemaičių vyskupas Merkelis Giedraitis (apie 1536-1609). Lietuviai 1907 m. Vatikane buvo iškėlę klausimą, kad vyskupas Merkelis Giedraitis ir tėvas Andrius Rudamina (jėzuitas, misijonierius Kinijoje) būtų paskelbti šventaisiais. Giedraičiuose yra gimęs ir vėlesnis žemaičių vyskupas Juozapas Arnulfas Giedraitis (1754-1838) - lietuviško-

jo žemaičių sąjūdžio dalyvis.

Vaivada Martynas Giedraitis pastatydino Videniškiuose bažnyčią ir "baltųjų augustinų" vienuolyną. Čia įrengė palaimintojo Mykolo koplyčią su jo paveikslu. Giedraičių miestelio bažnyčioje taip pat yra altorius su palaimintojo paveikslu. Jame pavaizduotas jaunuolis Mykolas, dar neįstojęs į vienuolyną. (Prieš keliolika metų altorius ir paveikslas restauruoti a.a. Zigmo Komaro rūpesčiu). Vienuolio Mykolo paveikslu buvo papuošta ir Tverečiaus bažnyčia. Tverečiuje vienuolius, regulinius kanauninkus arba "baltuosius augustinus", apgyvendino 1662 m. Feliksas Pacas. Reguliųjų kanauninkų išplitimas mūsų krašte siejasi su palaimintojo Mykolo kultu. Jie vedė platų švietimo darbą Vilniuje (Užupyje), Medininkuose, Smalvoše, Kvetkuose, Suvainiškyje, Salake, Južintuose, Kurkliuose, Panemunėje, Papilyje. Be to Mikailiškyje, Marose, Miuruose BTSR ir kitur. Lenkijoje buvo penki vienuolynai Krokava, Bogorija, Pilica, Tengobozas ir Limanovas.

Mūsų dienomis palaimintojo kultas egzistuoja, kaip ir ankstesniais amžiais Krokavoje, prie M. Giedraičio karsto, kultas pamažu atgyja ir jo tėvynėje Lietuvoje. My-

kolo beatifikacijos byla iki šiol oficialiai nebaigta.

1985 m. gegužės 4 d. Krokavoje bus didelės jubiliejinės iškilmės. 1984 m. gegužės 4 d. ten įvyko simpoziumas lietuvių vienuolio asmenybei ir jo epochai nagrinėti. Jį surengė liturgijos institutas prie Krokavos Teologijos fakulteto. Simpoziumo medžiaga šiuo metu ruošiamą išleisti atskira monografija. Joje bus nagrinėjama šios temos reguliųjų kanauninkų epocha, kultas, askezė, ikonografinė medžiaga, Nukryžiuotasis (XV a.), Giedraičių Madona (XV a.), votyviniai paveikslėliai, vaizduojantys Mykolo stebuklus.

Apie M. Giedraitį yra parašyta apie 20 veikalų. Pats svarbiausias jų - tai kun. A. G. Dyllo 1981 m. Krokavoje apginta daktarinė disertacija "Pal. M. Giedraitis, gyvenimas ir kultas" - 500 puslapių veikalas. Iš senųjų lietuvių autorių paminėtina Visvainis Butkevičius ir jo knyga "Dieviškojo kryžiaus papuošalas - Giedraičių Rožė" (Krokava, 1682). Iš knygos puslapių dvelkia meilė gimtajam kraštui, iškeliama palaimintojo sielos grožis. Autorius gėrasi, kad iš gėlėtų pievų ir miškų šalies į karalystės sostinę atvykęs jaunuolis atsivežė aukštą kultūrą ir sielos giedrumą.

Tegul taps tradicija lietuviams artėti prie kilniųjų savo tautiečių sielos lobių.

Lietuvių sąžinės kalinių sąrašas

“Aušros” žodžiais tariant, negalima palikti vienišų lietuvių, kurie bolševikinio saugumo šantažuojami, bauginami, terorizuojami, įkalinami. Jei jiems nepadėsime, neparodysime solidarumo, patarėmsime pavergėjams, tai skatins juos dar didesnėm bandom. Šiuo tarpu bent parašykite jiems po atviruką oro paštu, lydėdami malda.

30. **POVILAS PEČELIŪNAS**, gimęs 1928. 5. 17. Baigęs universitetą, dėstė lietuvių kalbą ir literatūrą Vilniaus vidurinėje mokykloje. Suareštuotas 1980. I. 9 ir tų metų gruodžio 28 d. nuteistas 3 metams į griežto režimo lagerį ir 5 metams tremties už redagavimą Vilniaus Universiteto 400 m. sukakties žurnalą **ALMA MATER**. Jo katorga baigiasi 1988 m. sausio mėn. Katorgos adresas: 62806 Tyumenskaya obl. Xanti - Manciyckiy nac. okrug., Berezovskii rayon, poc. Igrim, ul. Entuziastov 16, kv. 13, USSR. Žmonos adresas Danutė Pečeliūnienė, F. Žemaičio 1-100, 232042 Vilnius, Lithuania, Europe.

31. **VIKTORAS PETKUS**, gimęs 1929. 12. 30. Baigęs Vilniaus universitetą ir yra lietuvių literatūros specialistas, paruošęs unikalių veikalą - surinko virš 4.000 lietuvių poetų ir jų kūrinį! Už religinę veiklą buvo nuteistas 5 m. į katorgą Komi respublikoje. Antrą kartą nuteistas 1958 m. aštuoneriems metams į Mordovijos baidias stovyklą. Trečią kartą okupantai Viktorą nuteisė 1978. 7. 13 septyniems metams į griežto režimo lagerį ir 5 m. tremties už tai, kad buvo vienas iš Lietuvos Helsinkio grupės steigėjų. Katorgoje apsirgo vėžiu. Jo adresas: 618263 Permskaya obl. Chusovskoy rayon, pos. Kuchino, Uchr. VS-389/36-1, USSR. Tikimasi, kad Viktorą paleis 1992 m. rugpjūčio mėnesį. Jo žmona Natalija gyvena Vilniuje.

32. **JUOZAS RUGYS**, suareštuotas 1973 m. už lietuvių tautinę

veiklą. Nežinoma kada jį paleis iš katorgos. Jo lagerio adresas: 618801 Permskaya obl. Chusovskoy rayon, st. Polovinka, uchr. VS-389/37, USSR.

33. **JULIUS SASNAUKAS**, gimęs 1959. 3. 18. Studentas, nepriimtas sovietinės valdžios mokyti Kunigų seminarijoje, pasirašė 45 Pabaltiečių Memorandumą, kovotojas dėl religijos ir tautos laisvės. 1980. 9. 19 nuteistas pusantrų metų į griežto režimo lagerį ir 5 metus tremties. Jo katorgos laikas baigiasi 1986 m. birželio mėn. Jo adresas: 636600 Tomskaya obl. pos. Parabel, ul. Sovietskaya 147a, USSR. Jo sesers adresas: Eleonora Sasnauskaitė, Paberžės g. 16-8. Vil-

nius, Lithuania, Europe.

34. **VYTAUTAS SIMOKAITIS**, gimęs 1936 m. Su žmona Gražina 1970. 11. 16 bandė užvaldyti rusų Aerofloto lėktuvą ir jį nukreipti į laisvąją Švediją, žygis nepasisekė ir rusai jį pasmerkė sušaudyti, tik mūsų kunigų kreipimasis į Šv. Tėvą Paulių VI, kad užtartų Simokaitį ir išgelbėtų jo gyvybę, tas spaudimas pakeitė Maskvos sprendimą ir Simokaitį nubaudė 15 m. į griežto režimo lagerį. Iš katorgos turėtų būti paleistas šių metų lapkričio 16 d. Jo lagerio adresas: 618763 Permskaya obl. Chusovskoy rayon, pos. Kuchino, uchr. VS-389/36, USSR.

P R A Š Y M A S

Tėviškės Aidų nr. 8 kovo 1 d. laidoje atspausdintoje V. Petkūno korespondencijoje apie Vasario 16 minėjimą Adelaidėje rašoma: “Šie du abiturientai buvo apdovanoti Australijos Lietuvių Fondo ir Adelaidės Lietuvių Sąjungos dovanomis”. Tikrumoje abiturientai buvo apdovanoti Australijos Lietuvių Fondo ir ALB Krašto valdybos skiriama rašyt. Pulgio Andriūšio dovanomis. Būsime dėkingi jei šią klaidą atitaisysite Tėv. Aiduose. Su pagarba V. Baltutis, Sekret.

P A R E I Š K I M A S

Iš kelių šaltinių esu painformuotas, kad “Gimtas kraštas” nr. 6 1985 m. vasario 7 d., skiltyje “Tautiečiai sveikina” išspausdino tokį laišką: “Gimtojo krašto” redaktoriui, Sveikinu redakciją ir “Tėviškės” draugiją su Naujaisiais metais. Dėkoju už laikraštį, kuriame randu aktualią informaciją apie Lietuvą ir visą pasaulį. Geriausias sėkmės! Bronius Nainys, Chicago, Ill, JAV.

Visuomenei viešai pranešu, kad “Gimtojo krašto” niekada negaudavau ir dabar negaunu, jo neskaityau ir juo nesidomiu. Jokio sveikinimo nei šiam laikraščiu, nei “Tėviškės” draugijai niekada nerašiau. Kaip mano vardu ir pavarde pasirašytas laiškas “Gimtajame krašte” atsirado, neturiu nė mažiausio supratimo. Gal jį parašė koks nors kitas Bronius Nainys, tačiau man neteko girdėti, kad Čikagoje toks mano bendravardis gyventų. O jeigu to laiško autorius, jį rašydamas, turėjo galvoje mano asmenį, tai tokį jo pasielgimą laikau provokacija ir šmeižtu, nepaisydamas, ar jis buvo paruoštas okupuotame Vilniuje ar kur nors laisvame pasaulyje, sakykim, kad ir Čikagoje gyvenančių Lietuvių Bendruomenės griovėjų.

Bronius Nainys
Pasaulio lietuvių red. Lemont, Ill.

Vysk. P. Baltakis sutinkamas Adelaidės aerodrome 1985. 3. 12.

Nuotrauka A. Budrio

DAR VIENA AUKA

1984 m. lapkričio 1 d. po vakarinių šv. Mišių Kybartų parapijos tikintieji procesijos būdu aplankė netoli bažnyčios esančias kapines ir ten meldėsi už mirusius. Apeigoms pagal “Katalikų Bažnyčios apeigyną” vadovavo Kybartų vikaras kun. Jonas - Kąstytis Matulionis.

Tikinčiųjų procesiją į kapines stebėjo milicininkai ir saugumiečiai. Procesijos metu Kybartų apylinkės pirmininkas Gudžiūnas prišoko prie kun. J. Matulionio ir liepė jam išskirstyti žmones. Tikintieji, nekrepdami dėmesio, tvarkingai, giedodami Visų Šventųjų litanią, nuėjo į kapines, kur pasimeldė už mirusius ir išsiskirstė.

Lapkričio 7-8 d. kybartiečiai pastebėjo, kad į miestelį yra atvykę daug nevietinių saugumiečių, kurie atydziai stebi bažnyčią ir kleboniją. Penktadienį, lapkričio 9 d., įtampa sustiprėjo. Miestelyje nuolat budėjo lengvosios mašinos su KGB darbuotojais. Po vakarinių šv. Mišių, 20 val., apie 30 žmonių būrelis nulydėjo kun. J. Matulionį į ligoninę, kur sergančiam kunigui suteikė patepimą. Saugumiečiai iš toliau sekė kiekvieną kunigo žingsnį, tačiau prisiartinti arčiau prie tikinčiųjų ir kunigo nesiryžo. Antras ligonis, kurį tą vakarą turėjo aptarnauti kun. J. Matulionis, buvo už 12 km. nuo Kybartų, Nesterovo mieste (Kaliningrado sritis).

Nesterovo miestelyje milicijos pareigūnai bandė kun. J. Matulionį sulaikyti net nesuteikus sergančiam ligoniui sakramento, tačiau tikintieji, atlydėję kunigą pas ligonį, jį atgynė. Tada saugumiečiai į pagalbą pasikvietė Nesterovo miesto milicijos darbuotojus ir, parodę sankciją areštui, suėmė išeinantį iš ligonio buto kunigą J. Matulionį. Tokiu būdu Kybartų parapija tapo antro uolaus kunigo neteisingo arešto liudininke.

Po suėmimo Kybartų bažnyčioje vyko permaldavimo oktava, prašant Dievo stiprybės nekaltai suimtiems - kun. J. Matulionio ir R. Žemaičiui - taip pat prisimenant visus, kurie kenčia dėl Dievo ir Tėvynės. Visą oktavą po šv. Mišių buvo keliais einami Kryžiaus keliai.

Kybartai (Vilkaviškio raj.) LTSR prokurorui Kybartų parap. tikinčiųjų PAREIŠKIMAS

Š.m. lapkričio 9 ir 12 d. mums, žemiau pasirašiusiems tikintiesiems, teko būti skaudžių įvykių liudininkais.

Nesterovo mieste, lankant ligonį, buvo suimtas Kybartų parapijos kunigas Jonas Matulionis.

Tikintieji pastebėję, kad kunigas persekiojamas saugumiečių, jį lydėjo ir matė, kaip saugumo ir milicijos darbuotojai, jį suimant, elgėsi netaktiškai ir grubiai.

Lygiai taip pat neteislingai lapkričio 12 d. buvo areštuotas uolus mūsų parapijos tikin-

tysis Romas Žemaitis.

Mums, tikintiesiems, labai skaudu, kad mūsų parapijoje suimamas antras pareiginas, geras ir mums parapijiečiams labai reikalingas kunigas bei uolus ir sąžiningas tikintysis R. Žemaitis, kuris sugebėjo ne tik melstis, bet ir drąsiai išstoti prieš melą ir neteisybę.

Mes, žemiau pasirašę Kybartų tikintieji, prašome LTSR prokurorą, atsizvelgti į mūsų pateiktus faktus, ištirti juos ir išaiškinti, kad kun. J. Matulionio ir R. Žemaičio suėmimas - grubi klaida, kurią nedelsiant prašome ištaisyti.

Pasirašė 666 tikintieji

UTENA

LTSR Generaliniam prokurorui Lietuvos tikinčiųjų PAREIŠKIMAS

Prašome paleisti nekaltai suimtuosius Kybartų parapijos kun. Joną - Kąstyti Matulionį ir Kybartų parapijos tikintį jaunuolį Romą Žemaitį, taip pat jau antrus metus už uolų pareigų atlikimą kalinius Viduklės parapijos kun. Alfonsą Svarinską ir Kybartų parapijos kleboną kun. Sigitą Tamkevičių.

Kunigų ir uoliausių tikinčiųjų areštus mes traktuojame, kaip tikėjimo persekiojimą ir pasityčiojimą iš mūsų švenčiausių įsitikinimų.

Pasirašė 1825 tikintieji

J. E. Vysk. Paulius Baltakis Adelaidėje

(Tęsinys)

Prieš pietus klebonas kun. J. Petraitis garbingąjį svečių palydėjo į Lietuvos namus, kur jam Bendruomenės organizacijų buvo suruoštas priėmimas - vaišės. Jas pravedė A. Šerelis ir kalbėjęs Apyl. valdybos pirm. J. Stačiūnas iškėlė kun. dr. A. Savicko reikalingumą jaunimui ir programoje dainavusiam moterų oktetui. Vyskupui buvo įteiktos dovanos. Klebonas kun. J. Petraitis, padėkojęs organizacijoms už pakvietimą į vaišes, pakvietė visus gausiai dalyvauti vyskupo vedamose rekolekcijose šv. Kazimiero bažnyčioje. Vyskupą sveikino ir kun. dr. Savickas.

Savo kalboje svečias ganytojas padėkojo už vaišes ir dovanas. Kun. dr. A. Savicko problema nesanti lengvai išsprendžiama, bet, jo manymu, su kantrybe, su gera valia ir su malda ta problema vienokiu ar kitokiu būdu išsprendės.

Aplankęs Lietuvos namų muziejų ir pasirašęs svečių knygoje Ekselencija išskubėjo prie kitų jam numatytų darbų. Jais buvo užsakytas pasikalbėjimas su arkivyskupijos savaitraščio "Southern Cross" korespondente, laukiančia Liet. kat. centre. Vakare Lietuvos namuose buvo įrašytas pasikalbėjimas į juostą lietuviškai radijo vartandai.

Kovo 14-ta vysk. P. Baltakis, kartu su tėvais marijonais kun. J. Petraičiu ir kun. A. Spurgiu vietos arkivyskupų J. Gleeson ir L. A. Faulkner buvo pakviesti pietums arkivyskupų rezidencijoje. Geroje nuotaikoje buvo nuoširdžiai išsikalbėta.

Vakare kun. dr. A. Savickas pakvietė vyskupą vakarienei.

Kovo 15-tos vakare prasidėjo vysk. P. Baltakio šv. Kazimiero bažnyčioje vedamos rekolekcijos.

Po Mišių ir konferencijų Parapijos (Caritas Inc.) taryba prisistatė svečiui vyskupui suruoštose kukliose vaišėse.

Kovo 16-tos rytą lietuviškoje radijo valandoje buvo transliuojamas pasikalbėjimas su vysk. P. Baltakiu. Klausimus statė L. Gerulaitis ir J. Jonavičius. Paliestos temos - naujo vyskupo teisės ir pareigos ir artėjantis Lietuvos krikšto 600 m. jubiliejus.

Pietūs pas ALB Krašto valdybos pirm. V. Neverauską, kuriose vyskupui buvo pristatyta visa valdyba.

5 val. vak. Liet. kat. centre įvyko Lietuvos jaunimo sąjungos, Ade laidės skyriaus paruoštas lietuvių jaunimo susitikimas su vyskupu. Įvykusiame pasikalbėjime jauni-

mas turėjo progą pasisakyti jam rūpimais klausimais. Po to rekolekcijų tąsa šv. Kazimiero bažnyčioje.

Kovo 17-tą rekolekcijos užbaigtos iškilmingomis sekmadienio Mišiomis, kurias šv. Kazimiero bažnyčioje kartu su vysk. P. Baltakiu koncelebravo klebonas kun. J. Petraitis. Galinga bažnytinio choro giesmė Ecce sacerdos ir N. Stapleton vargonų gaudimu sutiktas ir gausios V. Janulio suorganizuotos palydos lydymas vysk. P. Baltakis su visomis savo vyskupiškos valdžios insignijomis įžengė į šv. Kazimiero šventovę.

Mišių skaitinius skaitė dr. V. Bardauskaitė ir D. Baltutyte. Mišiose patarnavo broliai P. ir J. Kazlai. Vyskupą palydą ir aukos nešėjų procesiją sudarė: sesės Verbylaitės, L. ir D. Šmitaitės, A. Deimantas, A. Šmitas, A. Dunda, R. Sabeckis, A. Milen ir A. Baltutyte. Bažnytinio choro parinktos ir giedotos giesmės darniai įsijungė į pamaldų iškilmingumą. Ganytojo pasakytame pamoksle buvo išskelstas Sv. Dvasios vaidmuo Bažnyčioje ir žmogaus gyvenime. Vysku-

pišku palaiminimu buvo užbaigtos Mišios ir rekolekcijos.

Rekolekcijų vadovas vysk. P. Baltakis penkiose konferencijose atskleidė žmogaus didingumą bei nepakartojamumą, nurodydamas būdus visa tai išlaikyti gyvenime. Pamokslininko tonas ramus, mintys aiškiai formuluotos ir gražia literatūrine kalba pareikštos. Pirmoje konferencijoje buvo užsiminta ir Adelaidėje sprendimo laukiančios problemos.

Po pamaldų persikėlėme į Liet. kat. centro salę, kur visų užsirašiusiųjų laukė Parapijos tarybos vysk. P. Baltakiui suorganizuoti ir ALK Moterų d-jos skoningai paruošti svečio vyskupo pagerbimo iškilmingi pietūs Vaisių programą pravedė V. Baltutis. Anglų kalba pristatęs vysk. P. Baltakiui pietuose dalyvaujančius garbinguosius svečius - ministerį Crafter, monsinjorus Atkins ir Tigeman bei kitus, V. Baltutis supažindino susirinkusius su mūsų parapijos istorija. Lietuvių kalba pranešimą apie medžiaginį ir dvasinį parapijos stovį padarė P. Pusdešris.

Pr.P.

(Bus daugiau)

PIGIAUSIOS KELIONIŲ KAINOS

Į Lietuvą ir atgal nuo	\$ 1.760
Iš Lietuvos ir atgal nuo	\$ 1.650
Į Frankfurtą ir atgal nuo	\$ 1.300
Į Frankfurtą per Kanadą	\$ 1.500
Į Romą ir atgal nuo	\$ 1.320
Į Kanadą ir atgal iš Sydney	\$ 1.050
Į Kanadą ir atgal į Melb.	\$ 1.200
Į JAV ir atgal nuo	\$ 1.170
Į Pietų Ameriką nuo	\$ 1.600
Aplink pasaulį nuo	\$ 1.700

- Keliuokite Qantas, PanAm, KLM, Lufthansa, Singapore Airlines, TAA, ANSETT pigiausiomis kainomis per akredituotą IATA, AFTA kelionių biurą.
- Užpildau dokumentams blankas nemokamai.
- Vilniuje leidžia būti tik 5 naktis.
- Bilietus išrašom vietoj. 24 metų patyrimas, Jūsų kelionės sėkmingumo garantija.

Kreipkitės pas ALG. ŽILINSKĄ
tiesioginiai, laišku arba telefonu.

CONCORDE INTERNATIONAL TRAVEL

(IATA, AFTA)

541 KING STREET, WEST MELBOURNE (prie Liet. Namų)
Telef. 329 6933, vak. 583 4258.

MELBOURNAS

BENDRUOMENĖS

SUSIRINKIMAS

Lietuvių Bendruomenės Melbourne Apylinkės metinis susirinkimas vyko sekmadienį, balandžio 14 d. Lietuvių Namuose. Jis pradėtas pusę valandos vėliau, negu skelbta — 3 val. p.p. Susirinkime dalyvavo 87 apsimokėję mokesčių bendruomenės nariai. Pirmininku pakviestas Vincas Ališauskas, o sekretore — Alisa Baltrukonienė. Mandatų Komisiją sudarė J. Balčiūnas, A. Bajoras ir V. Lazauskas. Pranešimus padarė Valdybos pirm. Dr. Jonas Kunca ir išdininkas Algis Klimas. Revizijos Komisijos aktą skaitė A. Baltrukonienė. Ji skaitė taip pat ir paskutinio bendruomenės susirinkimo protokolą. Pirmininkas pranešime paminėjo, kad Valdyba paskutiniiais metais dviem nariais sumažėjo. Gasiūnas susirgo, o B. Šaulytė ištekėjo ir iš valdybos pasitraukė. Buvo pakviestas į valdybą Jonas Tamošiūnas, nes kandidatų valdyba neturėjo. J. Tamošiūnas valdybos pirm. atstovavo ir ALB Tarybos suvažiavime Canberroje. Išdininkas A. Klimas savo pranešime paminėjo, kad paskutiniiais metais kasa turėjo apie \$ 700 deficito, bet vis dėlto kasoje liko virš \$ 2.000. Revizijos Komisija pranešė, kad kasoje visas rasta tvarkingai ir siūlė apyskaitą priimti. Taip susirinkimas užgyrė pirmininko pranešimą ir patvirtino apyskaitą.

Į naują valdybą kandidatų atsirado ir slaptu balsavimu buvo išrinkti: Ričardas Šemetas, Danutė Baltutienė, Algis Žilinskas, Danutė Čižauskienė, Andrius Vaitiekūnas. Kandidatais liko Zigmas Augaitis ir Leonas Padgurskis. Kontrolės Komisija sutiko pasilikti - ta pati: Jonas Meiliūnas, Vaclovas Rekešius ir Alisa Baltrukonienė. Tas pats paliktas ir Garbės Teismas — Vladas Jakutis, Juozas Petraitis ir kun. Pr. Vaseris.

Sumanymuose ir klausimuose Algis Šimkus pranešė apie švietimo darbą. Jis nusakė sąlygas Parapijos Sekmadienio mokyklos ir taip pat Šeštadienio kursų. Priminė, kad yra ir tokių atsitikimų, kad abu lietuviai tėvai atveda į mokyklą savo vaiką, kuris dar nemoka lietuviškai.

Susirinkimas baigtas Lietuvos himnu. pv.

NAUJI LEIDINIAI

Aidai, kultūros žurnalas, lapkritis - gruodis 1984. Vyr. Redaktorius Dr. Leonardas Andriekus OFM, leidžia Tėvai Pranciškonai Brooklyn.

Laiškai Lietuviams, sausis 1985. Redaktorius Juozas Vaišnys SJ, leidžia Tėvai Jėzuitai Čikagoje. Religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas, šiemet švenčia 35 metų sukaktį. Iš Australijos rašo Dr. A. Mauragis apie žmogaus ir artimo meilės šventę, tuo reikalu jis net kreipėsi į Popiežių, kad tokią šventę paskelbtų visam pasauliui.

Ateitis, gruodis 1984. Vyr. redaktorė Stasė Petersonienė. Katalikiškos ir lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas, leidžia Ateitiniųų Federacija Čikagoje.

Pasaulio Lietuvis, kovas, mėnesinis žurnalas Bendruomenės minčiai ir gyvenimui, gausiai iliustruotas nuotraukomis. Redaktorius Bronius Nainys, leidžia PLB Valdyba. Apie Australijos Lietuvių Dienas rašo V. Baltutis, apie Kultūrinis renginys - G. Vasiliauskienė, Dr. B. Vingilio paskaita apie Politinę veiklą Australijoje.

Adelaidės lietuvių katalikių moterų draugija savo veiklos 25 m. sukaktį. Priekyje vysk. P. Baltakis, kun. J. Petraitis, MIC, kun. A. Spurgis, MIC, pirm. S. Pusdešrienė. Nuotrauka A. Budrio

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

MELBOURNAS

Kazimieras Kažemekaitis, 69 m., mirė vėžiu balandžio 12 d. Bethlehem ligoninėje. Po gedulingų šv. Mišių šv. Jono bažnyčioje balandžio 16 d. palydėtas į Fawkner krematoriumą. Laidotuvių metu šv. Mišias aukojo: V. Šukevičius, V. T. Lubowicki, K. Balčiūnas, B. Aukštuolienė, P. Z. Pikeliai, Smilgevičius, J. Bražas, Alešiūnienė.

Laidotuvių organizatorius L. Pikelis dėkoja visiems auka prisidėjusiems prie laidotuvių išlaidų.

Veronika Čekienė, 73 m. amžiaus, mirė vėžiu ligoninėje balandžio 16 dieną. Giliame liūdesyje liko vyras L. Čekas. Rožančius Tobin koplyčioje North Melbourne ketvirtadienį 7.30 val. vak. Laidotuvių šv. Mišių šv. Jono bažnyčioje penktadienį, balandžio 19 d. 9.30 val. ir palydima į Springvale kapines.

Parapijai aukojo:

\$ 75 - A. Tomkevičius, po \$ 60 - J. Vaitkus, St. Raudienė, J. Prancūnas, A. V. Balnioniai, po \$ 50 - M. P. Baltutis, A. Forest, L. Kemežys, po \$ 40 - M. D. Didžys, L. J. Braniškai, po \$ 30 - J. Andrekus, V. Lang, G. Samsonas, \$ 25 - V. Židžiūnas, po \$ 20 - L. Braniška, V. Jablonskis, A. Stepanavičius.

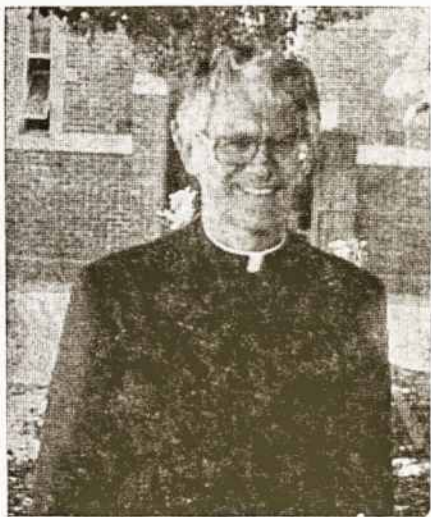
Visiems aukotojams nuoširdus ačiū.

Išpuošta Lietuvių Namų koplyčia. Karių Ramovės vyrai koplyčią išdažė, Kat. Moterų Draugija skyrė \$ 400 naujom užuolaidom, iš parapijos kasos įtaisytos naujos liustros, St. Šiuškus visai koplyčiai padarė atsiklaupimui suolelius, o Vyt. Miliauskas padarė altoriui ornamentinį kryžių, žvakidę ir knygai pasidėti pulpitą. Koplyčia naudosis mirusiųjų metinėm ar atminimam, gegužinėm pamaldom ir kitom progom.

Ačiū visiems prisidėjusiems savo darbu ir auka.

Kun. Pr. Vaseris

A. A. KUN. T. TOMICH

Pertho ligoninėje balandžio 15 d. mirė kunigas Thomas Victor Tomich, kuris būdamas kroatas pramoko lietuviškai ir nuo 1978 m. buvo ir lietuvių kapelionas. Savo nuoširdumu ir paslaugumu visiems patarnauti kunigas Tomich buvo visų gerbiamas ir mylimas. Šią žinią iš Pertho telefonu pranešė O. Liutikienė.

SVAJONES

Kurias Jums pristato VI PL Jaunimo Kongreso organizacinis komitetas

Pradeda Australijos koncertus Melb. Lietuvių Namuose

Balandžio 21 d., sekmadienį, 2.30 v.

Bilietai suaugusiems \$ 6, vaikams iki 14 metų \$ 3.

SYDNEJUS

Antanas Miliauskas, 69 m., kilęs nuo Sėtos, Kėdainių apskrities, buvęs Lietuvos kariūnas, mirė kovo 22 d. Lidcombe ligoninėje po ilgos ir sunkios ligos. Palaidotas kovo 25 d. Liko nuliūdę: žmona Liucija, sūnus Ramūnas ir duktė Vida su šeimomis. Laidojo ir visų vardu atsisveikino prelatas P. Butkus. Ramybės Viešpatyje!

Pranas Vincas Lelis, 77 m., kilęs nuo Pasvalio, Biržų apskrities, mirė kovo 26 d. St. Vincent ligoninėje. Jau 15 mėnesių sirgo plaučių vėžiu. Su gedulingom pamaldom Lidcombe palaidojo prel. Petras Butkus Sydnejaus Lietuvių kapinėse. Palydėjo nuliūdusi žmona Dorothy ir būrelis bendradarbių - lietuvių. Būki apgaubtas Viešpaties gailestingumo!

Pakrikštyta Tara, duktė Petro ir Ritos Eismontaitės Andriejūnų - Pogirskių kovo 24 d. Krikšto tėvai: Alvit Dulinskas ir Kim Dryžienė. Krikštijo prelatas Petras Butkus, kuris juos sutuokė, pakrikštijo pirmą sūnų Petrą, o dabar - Tarą, ir palinkėjo neprarasti gyvastingumo.. Telaimina Viešpats. M.P.B.

SYDNEJUS

GYVOJO ROŽANČIAUS BŪRELIS

Gyvojo rožančiaus būrelis Sydnejuje buvo atgaivintas Alfos Savickienės 1978 metais, jai surinkus 25-kias nares. Nežiūrint to, kad kelios narės mirė, būrelis šiuo metu susideda iš 22-jų narių.

Š.m. kovo mėn. 20 d. būrelio narės susirinko Alfos Savickienės namuose. Kadangi 19-tą dieną buvo "juozapinės", tai narės savo maldomis ir litanijomis prašė šv. Juozapo ir Lietuvos globėjo - karalio šv. Kazimiero globoti visus tautiečius, kenčiančius Lietuvoje ir kalinius, patalpintus Sovietų Rusijos kalėjimuose. Po to visos sukalbėjo rožančių.

Einamųjų reikalų dalyje buvo pasidžiaugta atliktu reikšmingu darbu: ekvadoriečio Eduardo Delgado išventinimu į kunigus - misijonieriaus. Būrelio lėšomis mokslą atsiekęs jaunasis misijonierius dirba apaštališką darbą vietinių indijonų tarpe.

Pernai būrelis šalpos darbams išleido \$ 280. Šimet surinkta aukų ir dar teberenkama dijakono - lietuvių iš Punsko išventinimui į kunigus Romoje; juo rūpinasi salezietis Burba.

Po einamųjų reikalų narės pasidalino įvairiais išpuodžiais prie vaisių stalo.

Šia proga Gyvojo rožančiaus būrelis nuo veiklos nutolusias nares prašo susisiekti su vadove Alfa Savickiene, nes jos namuose vyks gegužinės pamaldos. Būtų gerai iš anksto žinoti kiek narių dalyvaus pamaldose.

Gyvojo rožančiaus būrelis Sydnejuje nenuilstamai veikia maldomis ir aukomis.

Agnė Lukšytė

GANYTOJAS GEELONGE

ALK Federacijos paprašytas Igaliotinis Vladas Stuikevičius kelis kartus posėdžiavo su organizacijų atstovais bei pirmininkais kaip iškilmingiau sutikti Jo Ekscelenciją naująjį vyskupą Paulių Baltakį, atvykusį rekolekcijoms. Kovo 28 d. pavakare Ekscelencija su atvykstančiais kunigais buvo sutiktas įvažiuojant į miestą ištisa automobilių ilga eile, iškeltomis Trispalvėmis vėliavėlėmis.

Įeinant į šv. Jono bažnyčią, garbės špalerius sudarė mergaitės ir moterys, pasipuošusios tautiniais rūbais, neatsiliko ir skautai. Išklausius išpažinčių, su Ekscelencija koncertavo abu kunigai, tai buvo labai išpuodingos pamaldos.. Čia Ekscelencija tarė visų atidumą pagavusį susikaupimo žodį, iškeldamas žmogaus nelygstamą vertę. Gyvenimo aplinkos įtaką palygino su jaunu liūtuku, kuris augo ožkų būryje, žaidė su ožiukais ir jautėsi ožiukas, kol tą kaimenę neužpuolė liūtas ir pasigavęs liūtuką nusinešė prie vandens, kad ten lyg veidrodyje pamatytų, jog jis yra džiunglių karalius. Taip Ekscelencija įvairiais pavyzdžiais kėlė žmogaus orumą, Dievo paveikslą žmoguje, nes esame reikalingi nuolatinio prisiminimo ir apmąstymo, kad galėtume suprasti kas mes esame Dievo planuose. Kiekvienas žmogus yra unikumas Dievo jam suteikta tapatybe, tas ženklas ir pirštų nuospaudose, kurias net ir Rusijos komunistai pasigavę žmogų jo piršto antspaudą užregistruoja.

Sv. Mišioms aukas atnešė pasipuošusios tautiniais rūbais M. Bindokienė, St. Lipsienė ir G. Valaitienė.

Po pamaldų suneštinėm vaisėm vykom į Lietuvių Bendruomenės Namus. Čia Ekscelenciją sutikome su duona, druska ir vyno taurele. Pobūvį pravedė inž. Kajetonas Starinskas. Sveikinimo trumpas kalbas tarė Bendruomenės pirm. Otto Schrederis ir visų organizacijų pirmininkai bei atstovai. Scena buvo papuošta šūkiu: Sveikiname Ganytoją, ir gelėmis. Vyskupas ypač išskėlė Lietuvos persekiojimų faktus nešti į australų tarpą, surasti Lietuvai draugų, kurie rūpintųsi Lietuvos likimu, kaip Tasmanijoje yra įkurta "Friends of the Prisoners" - Kalinių Bičiulių ekumeninė draugija, kuri meldžiasi už mūsų tautos kalinius, rašo jiems laiškelius.

Likome sužavėti naujojo vyskupo nuoširdumu, paprastumu, jo uždegančiu žodžiu Dievo ir Tėvynės meile.

Vladas Stuikevičius

CANBERRA

Lietuvių pensininkų veikla

1984 m. pradžioje lietuviai pensininkai buvo pasiuntę Lenkijos lietuviams sušelpiti drabužių. Vėliau, lapkričio mėn. V. Keraitienės iniciatyva ir pastangomis, buvo pravesta knygų ir pinigų rinkliava Lietuvių Vasario 16 gimnazijos sudegusiai bibliotekai paremti.

Surinkta ir pasiūsta 117 knygų. Persiuntimo išlaidas \$ 51.97 apmo-

kėjo ALB Canberros apylinkės valdyba.

Pinigais surinkta \$ 306. Pasiūsta \$ 300, o \$ 6 panaudota persiuntimo išlaidoms.

Per Lietuvių Dienas Canberroje LD rengimo komitetui prašant, pensininkai, M. Martišienėi vadovaujant, suruošė bendras Kūčias, kuriose dalyvavo apie 160 asmenų. Visi dalyvavusieji jomis buvo labai patenkinti. Ponioms: V. Keraitienei, M. Martišienėi ir visiems, kurie joms pagelbėjo, išreiškiu širdingą padėką.

1985 m. kovo 20 d. pensininkai turėjo susirinkimą ir išrinko valdybą, į kurią įeina: pirmininkas - kasininkas B. Juodvalkis (tas pats), sekretorius B. Minius OAM ir valdybos narė O. Makūnienė.

Mūsų pensininkų grupę užregistruvome į Ethnic Affairs and Citizenship Branch Department of Immigration and Ethnic Affairs.

Valdyba

LATROBE VALLEY

Atvelykio sekmadienį šventėme Moe miestelyje St. Kieran's bažnyčioje lietuviškomis pamaldomis, atvykus iš Melbourne kun. Dr. Pr. Daukniui. Sale Seniūnė E. Eskirtienė atvyko su savo Seniūnijos nariais ir po sunkios ligos jau pilnai atgavusi sveikatą savo vyrą Adolfu Eskirtu. Latrobe Valley Seniūnė V. Koženiauskiene irgi galėjo būti laiminga sulaukus beveik visų savo Seniūnijos narių. Taip per pamaldas skambėjo lietuviškos ir velykinės giesmės. Skaitymus atliko Gerardas Baleiša atvykęs porą šimtų kilometrų iš Payneville. Daugelis priėmė šv. Komuniją, išklauseme kunigo tartą velykinį žodį. Tikėdami į savo Tėvynės prisikėlimą, pamaldas baigėme Lietuvos himnu.

Po pamaldų suneštinės velykinės vaisės vyko netoliese miestelio kalnų miške Servacijaus Sabrinsko viloje. Ne vien tik eukalptų tyriausiam ore čia buvo šventiška nuotaika, bet ypač lietuvišku nuoširdumu atnaujinamas ir sustiprinamas draugiškumas! Kor.

MELBOURNAS

LIETUVIŠKOJI KNYGA

Šaltinių Bibliotekai gauta: J. I. Kraszewskio "Matka krolow" - Karalių motina - Sofija Alšėnaitė, 4-ji Jogailos žmona. Knygoj istorinės Lietuvos asmenybių bei įvykių vario ir medžio raizinių 32 atspaudai, pradėdant D. Lietuvos kunigaikščiu Gediminu ir baigiant Jogailaičių dinastija. Warszawa 83. Aukos: V. Šalkūnas - Pauliaus A. Baltakio OFM vyskupo lietuvių katalikų išeivijoje "Vyskupo informacija" Nr. 1, Brooklyn, Eltos 3 informacijos biuletiniai Nr. Nr. 11-84 - 1-85. J. Normantas - J. Kregždės "Reformacija Lietuvoje", Chicago - 80. P. Vaičaitis - "Tėvynės Sargas" Nr. 3/59/-84, Chicago. A. E. Eskirtai - \$ 10, K. E. Milinskas \$ 5. Nuoširdus ačiū aukotojams.

J. Mikštas

Bibliotekos Vedėjas

Kviečiame melbourniškius ir svečius iš toliau atsilankyti į Melbourne Dainos Sambūrio ruošiamą

VAKARONĖ

balandžio mėn. 27 d. 7 val. vak.

MELBOURNO LIETUVIŲ NAMUOSE

Programoje: visa eilė dar negirdėtų Choro dainų, šilta vakariene, o po to šokiai.

Įėjimas visiems \$ 8.

MDS Valdyba

SYDNEJUJE

DAINOS CHORAS

Kovo 23 d. Meno ir Kultūros komitetas prie Etninių Bendruomenių Tarybos NSW buvo suorganizuotas Sydney miesto salėje įdomų profesinio lygio koncertą, kur programą atliko finalistai iš etninių bendruomenių jaunimo. Tai buvo Tarptautinių Jaunimo Metų koncertas.

Į šį koncertą buvo pakviesti ir du chorai atstovaujantys vyresniąją kartą. Tai kiniečių ir lietuvių Dainos chorai.

Sio koncerto koordinatorius buvo visiems gerai pažįstamas muzikas, kompozitorius Tommy Tycho, MBE. Programos pranešėjas buvo pažįstamas iš SBS televizijos Sylvio Rivier. Šį koncertą filmavo SBS televizija, bet koncentravosi jaunimu.

Lietuvių Dainos choras padainavo 4 dainas: Man skamba toliuos B. Kiverio, Pavasario dainą J. Siniaus, Papartėlį A. Mikulskio ir Jaunystė St. Gailevičiaus - publikos buvo šiltai priimtos.

AUSTRALIJOS LIET. CHORŲ DIRIGENTŲ SUVAŽIAVIMAS

Kovo 24 d. įvyko dirigentų posėdis, kur buvo nustatytas ateinančios Dainų šventės repertuaras 1986 m. Sydneyje. Adelaidės Lituania atstovavo dirigentė G. Vasiliauskienė, Melbourne Dainos Sambūrį D. Levickienė, Sydneyje Dainą Br. Kiveris ir B. Aleknaitė. Sekretoriavo A. Kramilius.

Atsižvelgiant į aplinkybes, buvo nutarta Dainų šventėje daryti tik jungtinius vyrų, moterų ir mišrų jungtinį chorą. Šiuo atveju nebus varžybų, o tuo pačiu galės į jungtinį chorą prisidėti ir choris-tai iš mažesnių kolonijų. Tad kviečiame jau dabar susirūšinti su sekretoriaus A. Kramilium 83 Queen St. Canley Vale 2166 dėl dalyvavimo šioje Dainų šventėje.

Dainos Choro korespondentas

J. E. VYSK. P. BALTAKIO VIZITAS

Su nekantrumu laukėme šio nepaprasto svečio Australijos padan-

gėje. Vasario 25 d. virš 20 Sydneyje bendruomenės darbuotojų buvo susirinkę į Sydneyje aerodromą pasitikti mūsų ganytoją J. E. vysk. P. Baltakį OFM. Prasivėrus munitinės durims pasirodė malonus su šypsena veide mūsų lauktasis svečias. Čia pat jį pasitinka uniformuoti skautų vadai Balys Barkus ir Bronius Žalys, Bendruomenės pirm. Dr. A. Mauragis, spaudos reikalus tvarkęs A. Kramilius. Visi kiti Sydneyje lietuviai svečio laukė spaudos konferencijos kambaryje. Ganytojo veidas nušvito dar malonesne šypsena, kai atėjus į spaudos kambarius čia jį pasitiko su gėlėmis, tautiniais rūbais jaunutė Jacinta Ankutė ir 20 bendruomenės vadovų ir aktyvistų. Pasitikti atvyko ir latvių kapelionas kun. Paul Beks SJ.

Spaudos konferencija buvo trumpa ir tik lietuviška, nes svečio laukė "Sydney Morning Herald" savo patalpose. Atvykusį svečią pasveikino prel. P. Butkus MBE, palinkėdamas J. E. vysk. P. Baltakiui sėkmės jo misijoje Australijoje. Kun. Paul Beks sveikino latvių katalikų bendruomenės vardu.

Ganytojas negalėjo paslėpti savo džiaugsmo, kurį jam suteikė toks gausus Sydneyje lietuvių atvykimas jo pasitikti.

Mūsų Pastogės redaktorius Jonas Mašanauskas pateikė keletą klausimų, į kuriuos vysk. P. Baltakis atsakė. Svečias pranešė, kad planavo aplankyti Lietuvą ir jau buvo gavęs vizą, bet staiga paskirtas vyskupu ir to pakako, kad viža būtų tuoj atšaukta. Audiencijoje su Popiežium šiuo reikalu vyskupas P. Baltakis kalbėjosi ir Popiežius ragino nenusiminti, sakė, važiuosiva į Lietuvą kartu.

Po oficialaus sutikimo Ganytojas, lydimas prel. P. Butkaus ir A. Kramiliaus, aplankė rytinio dienraščio "Sydney Morning Herald" religinės sekcijos korespondentą Alan Gill ir turėjo ilgą pasikalbėjimą. Dalis šio pasikalbėjimo buvo atspausdinta kovo 6 d. laidoje. Buvo patalpinta vysk. P. Baltakio nuotrauka su straipsnio antrašte: "Bishop - Lithuanians suffer for their Faith".

(Bus daugiau)

SYDNEJUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16-18 EAST TERRACE, BANKSTOWN (TEL. 708 1414)

Klubo valandos:

Pirmd., trečiad., ketvirtad. - - - - - 5 - 10 val.
ANTRADIENIAIS KLUBAS UŽDARYTAS
Penktadieniai - - - - - 5 - 11.30 val.
Šeštadieniai - - - - - 2 - 12.30 val.
Sekmadieniai - - - - - 12.30 - 10 val.

VALGYKLA VEIKIA:

Trečiad., ketvirtad., penktad., ir šeštad. nuo 6 val.
Sekmadieniai - - - - - nuo 1 val.

Skanus ir pigus valgis KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ NUO 5.30 iki 8 val. ŠVEDIŠKAS STALAS - SMORGASBORD
Kaina tik \$ 3. Kviečiame visus.

Šeimos šventės, gimtadieniai ar kas panašaus, kodėl ne Lietuvių Namuose? Kodėl nepasiteirauti? Skambinkite 708 1414.

LIETUVIŲ LAIDOJIMO BIURAS

FUNERALS OF DISTINCTION PTY. LTD.

17 RAILWAY PDE.

FAIRFIELD, NSW.

Tel. 724 5408. Veikia visais 24 valandomis per parą.

PERTHAS

Vysk. P. Baltakis OFM į Perthą atskrido kovo 7 d. Aerodrome jį pasitiko būrelis lietuvių ir iš Melbourne atvykęs kun. Stasys Gaidelis SJ ir pora latvių. Mūsų Ekscelencija buvo garbės svečias Pertho Arkivyskupo. Vizito programa buvo didelė: penktadienio ir šeštadienio vakarais rekolekcijos, sekmadienį - jų užbaigimas. Per šv. Mišias Sutvirtinimo Sakramentą suteikė Vyteniui Radzivanui. Bendri pietūs buvo Lietuvių Namuose. Buvo ir iškyla į King parką. Ekscelencija aplankė ligonius ir mūsų kunigą T. Tomich, sergantį vėžiu, aplankė dar kelias kitas lietuvių šeimas, turėjo pokalbį su radijo valandėles vadovu. Pertho Arkivyskupas labai susirūpinęs Pertho lietuvių problemom ir prašė mūsų Vyskupo parūpinti mums lietuvių kunigą. Kovo 12 d. išlydėjome Ekscelenciją skridimui į Adelaidę. Vyskupo vizitas Pertho lietuviams retas ir svarbus įvykis, bet ne visi tai vertino, kai rekolekcijoms susirinko tik apie 30 lietuvių, iškyloje dar mažiau. Tik sekmadienį bažnyčioje ir salėje buvo daugiau - apie 80.

ALB Pertho Apylinkės metinis susirinkimas šaukiamas gegužės 5 dieną Lietuvių Namuose 3 val. p.p.

Melbourn "Svajonių" dainininkės mergaitės atvyksta į Perthą ir mūsų Lietuvių Namuose gegužės 11 d. pateiks dainų koncertą. Po koncerto - arbatėlė.

Siemet sueina 45 metai, kai Sovietų Sąjunga okupavo Pabaltijo valstybes, tad Pabaltiečių Taryba skelbia "Baltic Freedom Week" birželio 9-16 d.d. **Zinutės**

NEWCASTLE

Kovo 10 d. "Newcastle Worker" klube įvyko Tarptautinis koncertas, kurio pasiklausyti susirinko 1.400 žiūrovų. Programa dainavo ir vokiečių choras "Lorelei". Mišios choro pianistė Margaret Ulanienė po koncerto įvykusioje loterijoje laimėjo pirmą prizą: dviem žmonėm pilnai apmokėtą savaitgalį Sydneyje "Carrington" viešbutyje. Jeigu kuris sydneyješkis pamatys mūsų jaunuosius Ulanus važiuojančius Sydneyje gatvėse su šoferio vairuojamu didžiuliu limuzinu, tai tenegalvoja, kad niukasteliečių Ulanų kieme yra atrasta naftos versmė.

Kovo 24 d. Sydneyje D. J. Daubarų namuose įvyko šventė - vakaronė. Juozas Daubaras atšventė Juozines. Iš visų šalių suplaukusios žmonių minios sveikino 60 metų sulaukusį Juozą Daubarą. Prel. P. Butkus pasveikino Juozą įžengusį į rimtų vyrų stoną. Svečių minioje buvo niukastelietė J. Ivinskienė bei Valdybos pirm. su ponija. Newcastle priemiestyje Gosforde gyvenantieji Nagiai bematant suorganizavo buvusius choristus ir Daubarų namuose lietuviškos dainos skambėjo iki gaidelių.

Australijos lietuvių Krašto Valdybos narė Janina Vabolienė atos-

togauja Newcastle. Nors savo kelionės krepšelį ji padėjusi pas brolių Juozą Česnaitį, tačiau Janina ilgai vakaroja ir savo seserų Viktorijos ir Zinos namuose. Savaitei mūsų Australijos lietuviškų kultūrinių parengimų ministerė buvo kartu su savo mamyte nusukridusi į Brisbane savo sūnaus aplankyti.

Ilgametis niukastelietis Gustas Simokaitis su žmona buvo išskridę į Europą paatostogauti. Kelius mėnesius Simokaiciai švaistėsi žymiausiose Vak. Vokietijos vietovėse. Namo sugrįžęs Gustas kiek su negalavęs nukeliavo į ligoninę savo sveikatos stovio iširti. Medicinos specialistai krūtineje surado išsiplėtojusį vėžį. Gustas nutarė jokių operacijų nedaryti.

1985 m. kovo 12 d. Londone buvo palaidotas 59 m. sulaukęs Danijos lietuviams gerai žinomas Edvardas Matukas. Prieš metus Edvardas palaidojo auto nelaimėje žuvusį savo sūnų, o dabar širdies smūgio ištiktas ir pats atsigulė šalia sūnaus. S.Z.

ADELAIDE

Linus ir Elisa Varnai kovo 25 d. sulaukė pirmos savo atžalos - sūnaus Dion Lino, plačiai žinomi Kęstas ir Elė Varnai - pirmo anūko, o senjorė Ona Varnienė - proanūko. Sveikindami laimingąją šeimą ir visą Varnų giminę linkime, kad ir naujai atskrendantieji Varnai rastų sau vietos lietuviškos veiklos medyje.

Adelaidės liet. kat. moterų draugijos valdyba Verbų sekmadienį suruošė Liet. kat. centre pietus ir loteriją pasaulio badaujantiems sušelpiti. Parengimas sulaukė labai šilto parapijiečių paramos. Loterijai suaukojo daug ir vertingų fantų. Gryno pelno padaryta \$ 433.

Dalios Kaminskienės prieš pusę metų pradėtas organizuoti jaunų motinų būrelis randa vis daugiau pritarimo jaunose šeimose. Sutar-tu laiku motinos su priešmokyklinio amžiaus vaikais renkasi Liet. kat. centre, kur yra pravedami vaikų žaidimai, o mamytės pabendrauja prie kavos puoduko aptardamos motiniškus reikalus. Paskutiniu laiku būreliui sugalvotas vardas - Vaikų žaidimų būrelis. Sveikiname jaunąsias motinas ir jų bežaidžiančius vaikučius.

Didžiąją Savaitę Adelaidės lietuviai pasijunta ypatingai privilegijuoti, galėdami Kristaus Kančios ir Prisikėlimo apeigose dalyvauti savo bažnyčioje, išpūdingas apeigas atliekant lietuvių kalba saviems kunigams. Atrodo, kad kiekvienais metais apeigose dalyvaujančių vis didesnis būrys suprato, kad tik žengiant kartu su Kristum Didžiojo ketvirtadienio ir Didžiojo penktadienio kančios laiptais, galima visu savimi pilnai savo nuotakose priartėti prie Velykų Prisikėlimo džiaugsmo.

Velykinę programą Lietuviškoje radijo valandoje Parapijos tarybos vardu paruošė Pr. Pusdešris. Kristaus prisikėlimui buvo sudarytas prozos ir poezijos fonas iš prisikėlimų gamtoje, Tėvynėje ir žmoguje. Programą atliko E. Varnienė, N. Skidzevičius ir V. Ratkevičius.

JEI LANKYSITĖS ADELAIDĖJE, JUS PIGIAI IR PATOGIAI PRIGLAUS ŠV. KAZIMIERO LIETUVIŲ KATALIKŲ CENTRE ESANTYS KAMBARIAI.

Vienam asmeniui diena tikrai \$ 8.
Dviem asmenims \$ 15.
Savaitei \$ 50.
Platesnę informaciją mielai suteiks A. Urnevičienė, telef. (08) 267 1285.

Lietuvių Caritas Inc.